

नगर विकास कोष नियमावली, २०५४

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति:

२०५४।६।३

नगर विकास कोष ऐन, २०५३ को दफा ३६ को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएकोछ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यी नियमहरूको नाम “नगर विकास कोष नियमावली, २०५४” रहेकोछ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-
(क) “ऐन” भन्नाले “नगर विकास कोष ऐन, २०५३” सम्भन्तु पर्छ।
(ख) “लगानी” भन्नाले नगर विकाससंग सम्बन्धित निकायले संचालन गरेको आधारभूत सामाजिक सेवा तथा आयमूलक आयोजनामा र बैंक, वित्तीय संस्था वा अन्य संगठित संस्थाको शेयर, डिवेन्चर र अन्य धितोपत्रहरूमा कोषले गरेको लगानी सम्भन्तु पर्छ।
(ग) “बैंक” भन्नाले वाणिज्य बैंक ऐन, २०३१ बमोजिम स्थापना भएको वाणिज्य बैंक सम्भन्तु पर्छ।
(घ) “वित्तीय” संस्था भन्नाले शहरी तथा ग्रामिण विकास, सहकारी, उद्योग वा अन्य कुनै खास प्रयोजनको लागि ऋण दिने उद्देश्यले स्थापना भएको कुनै वित्तीय संस्था सम्भन्तु पर्छ।
(ङ) “लगानी प्रवर्द्धन समिति” भन्नाले नियम ४ बमोजिम गठन भएको लगानी प्रवर्द्धन समिति सम्भन्तु पर्छ।
३. **कोषको लगानी नीति:** कोषले लगानी गर्दा लगानीको सुरक्षा, तरलता तथा त्यसबाट प्राप्त हुने लाभांश वा प्रतिफल समेतलाई ध्यानमा राखी देहायका क्षेत्रहरूमा लगानी गर्न सक्नेछ:-
(क) नगर विकाससंग सम्बन्धित निकाय आफैले संचालन गरेको वा बैंक वा वित्तीय संस्थाहरूसंग मिलि कन्सोर्टियम वा ब्रिज फाइनान्सिङमा संचालन गर्ने आधारभूत सामाजिक सेवा र आयमूलक आयोजनामा लगानी गर्न।
(ख) श्री ५ को सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र वा धितोपत्र खरिद गर्न।
(ग) बैंक, वित्तीय संस्था वा संगठित संस्थाले जारी गरेको शेयर, डिवेन्चर तथा अन्य कुनै किसिमको ऋणपत्र खरिद गर्न।
४. **लगानी प्रवर्द्धन समिति:** (१) कोषको लगानी नीति निर्धारण गर्न तथा कोषको रकम सुरक्षित क्षेत्रमा लगानी गर्ने सम्बन्धमा कोषलाई सुझाव पेश गर्ने काम समेतको लागि कोषले एक लगानी प्रवर्द्धन समिति गठन गर्नेछ।
(२) उपनियम (१) बमोजिमको लगानी प्रवर्द्धन समितिमा देहायका सदस्यहरू रहनेछन्:-
(क) कार्यकारी निर्देशक - अध्यक्ष
(ख) समितिका सदस्यहरू मध्येबाट समितिले मनोनीत गरेको एक जना - सदस्य
(ग) अर्थ तथा लगानी विज्ञहरू मध्येबाट समितिले मनोनीत गरेको एक जना - सदस्य
(३) उपनियम (२) को खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम मनोनीत सदस्यहरूको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ।
(४) लगानी प्रवर्द्धन समितिले आवश्यकता अनुसार कुनै स्वदेशी वा विदेशी विशेषज्ञ, सल्लाहकार, ऋण वा अनुदान दिने संस्थाको प्रतिनिधि वा नगर विकाससंग सम्बन्धित लब्ध प्रतिष्ठित व्यक्ति लाई लगानी प्रवर्द्धन समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(५) लगानी प्रवर्द्धन समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

५. **कोषले परामर्श सेवा प्रदान गरे वापत लिन पाउने शुल्क:** कोषले ऐनको दफा ७ बमोजिम नगर विकाससंग सम्बन्धित निकायहरूलाई नगर विकास सेवा सम्बन्धी परामर्श सेवा प्रदान गरे वापत लिन पाउने शुल्क समितिले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।
६. **शेयर, डिबेन्चर वा अन्य ऋणपत्रमा गरिने लगानीको हद:** कुनै बैंक, वित्तीय संस्था वा संगठित संस्थाले जारी गरेको शेयर, डिबेन्चर वा अन्य कुनै किसिमको ऋणपत्र खरिद गर्दा उक्त बैंक, वित्तीय संस्था वा संगठित संस्थाको पूँजीको दश प्रतिशत वा कोषमा जम्मा रहेको पूँजीको दश प्रतिशतमा जुन घटी हुन्छ सो मा नबढ्ने गरी मात्र लगानी गर्न सक्नेछ ।
तर कुनै खास प्रयोजनको लागि खर्च गर्न कुनै संस्थाबाट कोषलाई प्राप्त भएको अनुदान रकम कुनै बैंक, वित्तीय संस्था वा संगठित संस्थाले जारी गरेको शेयर, डिबेन्चर वा अन्य कुनै किसिमको ऋणपत्रमा लगानी गर्नु परेमा त्यस्तो संस्थाको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ र त्यसरी स्वीकृति लिइएकोमा दश प्रतिशतको बन्देज लागू हुने छैन ।
७. **डिबेन्चर वा अन्य ऋणपत्र जारी गर्ने हद:** (१) कोषले डिबेन्चर वा अन्य कुनै किसिमको ऋणपत्र जारी गर्दा आफ्नो कूल चल तथा अचल सम्पत्तिको पच्चीस प्रतिशतमा नबढ्ने गरी जारी गर्न सक्नेछ ।
(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कोषले कुनै बैंक वा संस्थाको जमानीमा सो जमानीमा उल्लेख भए बमोजिमको रकम बराबरको ऋणपत्र जारी गर्न सक्नेछ ।
८. **कन्सोर्टियम वा ब्रिज फाइनान्सिङमा गरिने लगानीको हद:** कोषले कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थासंग मिली नगर विकाससंग सम्बन्धित निकायले संचालन गर्ने आधारभूत सामाजिक सेवा र आयमूलक आयोजनामा कन्सोर्टियम वा ब्रिज फाइनान्सिङको आधारमा लगानी गर्दा कोषमा जम्मा रहेको पूँजीको १५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्न सक्नेछ ।
तर कुनै खास प्रयोजनको लागि खर्च गर्न कुनै संस्थाबाट कोषलाई प्राप्त भएको अनुदान रकम कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थासंग मिली नगर विकाससंग सम्बन्धित निकायले संचालन गर्ने आधारभूत सामाजिक सेवा र आयमूलक आयोजनामा लगानी गर्नु परेमा त्यस्तो संस्थाको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ र त्यसरी स्वीकृति लिइएकोमा पन्ध्र प्रतिशतको बन्देज लागू हुने छैन ।
९. **डिबेन्चर वा अन्य ऋणपत्र जारी गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया:** (१) कोषले डिबेन्चर वा अन्य कुनै किसिमको ऋणपत्र जारी गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिम डिबेन्चर वा अन्य कुनै किसिमको ऋणपत्र जारी गर्दा कोषले ऋणको जम्मा मूल्य भुक्तानी अवधि, व्याजको दर, व्याज भुक्तानी समय र अन्य विवरण समेत खुलाई नेपाल अधिराज्यको कम्तीमा कुनै दुई प्रमुख पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।
(३) उपनियम (२) बमोजिमको सूचना प्रकाशित भएपछि त्यस्तो डिबेन्चर वा ऋणपत्र खरिद गर्न चाहने व्यक्ति ले आफूलाई चाहिएको डिबेन्चर वा ऋणपत्र वारे सबै कुरा खुलाई आवश्यक रकम समेत संलग्न राखी कोष समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।
तर कुनै व्यक्ति वा संस्थाले कति रकमको डिबेन्चर वा ऋणपत्र लिन पाउने भन्ने सम्बन्धमा अन्तिम निर्णय गर्ने अधिकार कोषमा निहित रहनेछ ।
१०. **ऋणपत्र सम्बन्धी कार्यविधि:** कोषले जारी गरेको डिबेन्चर वा अन्य कुनै किसिमको ऋणपत्रको नामसारी, सांवा ब्याजको भुक्तानी र तत्सम्बन्धी अन्य कार्यविधिहरू समितिले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ । त्यसरी कार्यविधि तोक्दा समितिले नेपाल राष्ट्र बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

११. **ब्याजदरको निर्धारण:** प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कोषले नगर विकाससंग सम्बन्धित निकायलाई दिने ऋणमा लिने ब्याज दरको निर्धारण समितिले लगानी प्रवर्द्धन समितिको सिफारिशमा गर्नेछ ।
१२. **ऋणको भुत्तानी:** ऋणीले ऋण सम्भौतामा उल्लेख भए बमोजिम कुल ऋणको सांवा तथा ब्याज रकमलाई एक वा एकभन्दा बढी किस्ताहरूमा विभाजन गरी कोषलाई नियमित रूपमा ऋणको सांवा तथा ब्याज रकमको भुत्तानी गर्नु पर्नेछ ।
१३. **ऋणीको सम्पत्तिको मूल्याङ्कन प्रति या:** (१) ऐनको दफा ११ को उपदफा (३) बमोजिम ऋणीको सम्पत्तिको मोल कायम गरी सो सम्पत्तिको स्वामित्व कोष आफैले लिनु पर्ने देखिएमा लगानी प्रवर्द्धन समितिको सिफारिशमा कोषले त्यस्तो सम्पत्तिको मोल कायम गरी सो सम्पत्तिको स्वामित्व आफै लिन सक्नेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिम ऋणीको सम्पत्तिको मोल कायम गर्ने सिफारिश गर्दा लगानी प्रवर्द्धन समितिले त्यस्तै प्रकारका अन्य सम्पत्तिको बजार मूल्य तथा प्रचलित ह्रास कट्टी सम्बन्धी व्यवस्थासमेतको अध्ययन गरी त्यस्तो सम्पत्तिको मोल सिफारिश गर्नु पर्नेछ ।
१४. **कार्यकारी निर्देशकको योग्यता:** कार्यकारी निर्देशकको पदमा नियुक्ति हुनको लागि मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट अर्थशास्त्र, व्यवस्थापन, चार्टर एकाउन्टेन्सी वा इन्जिनियरिङ्ग विषयहरू मध्ये कुनै एक विषयमा स्नातकोत्तर उपाधी हासिल गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा पाँच वर्ष अनुभव प्राप्त गरेको वा उल्लेखित कुनै एक विषयमा स्नातक उपाधि हासिल गरी सम्बन्धित क्षेत्रका कम्तीमा सात वर्ष अनुभव प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।
१५. **कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा:** कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधासम्बन्धी व्यवस्था विनियमावलीमा व्यवस्था भएबमोजिम हुनेछ र त्यसरी विनियमावली नबनेसम्म निजको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधासम्बन्धी व्यवस्था समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
१६. **कार्यकारी निर्देशकलाई पदबाट हटाउंदा अपनाउनु पर्ने प्रति या:** (१) कार्यकारी निर्देशकले कोषलाई हानि नोक्सानी हुने कुनै काम कारवाही गरेको वा समितिको नीति निर्देशन विपरित काम गरेको व्यहोराको जानकारी पाएमा समितिले सो कुराको जाँचबुझ गर्न समितिका सदस्यहरू मध्येबाट तीन जना सदस्यहरू रहेको एउटा जाँचबुझ समितिको गठन गर्नेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिमको जाँचबुझ समितिले जाँचबुझको सिलसिलामा कार्यकारी निर्देशक, कोषको कर्मचारी तथा सम्बन्धित व्यक्ति हरूलाई आफू समक्ष उपस्थित गराई आवश्यक जाँचबुझ गर्न सक्नेछ ।
(३) जाँचबुझ समितिले जाँचबुझको कार्य समाप्त भएपछि आफ्नो राय सहित जाँचबुझको प्रतिवेदन समितिलाई बुझाउनु पर्नेछ ।
(४) उपनियम (३) बमोजिम जाँचबुझ समितिले पेश गरेको जाँचबुझको प्रतिवेदनबाट कार्यकारी निर्देशकले कोषलाई हानी नोक्सानी हुने कुनै काम कारवाही गरेको वा समितिको नीति निर्देशन विपरित काम गरेको देखिएमा समितिले कार्यकारी निर्देशकलाई पदबाट हटाउनु अघि कारण र आधार खोली स्पष्टीकरण प्रस्तुत गर्न मनासिव समय दिई सूचना दिनु पर्ने छ सो म्याद भित्र कार्यकारी निर्देशकले कुनै स्पष्टीकरण पेश नगरेमा वा निजले पेश गरेको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नदेखिएमा समितिले कार्यकारी निर्देशकलाई पदबाट हटाउन सक्नेछ ।
(५) यस नियम बमोजिम कार्यकारी निर्देशक उपर लागेको आरोपको जाँचबुझ गर्न जाँचबुझ समिति गठन भए पछि जाँचबुझको काम नसकिएसम्म कार्यकारी निर्देशकले पदीय कर्तव्य पालन गरेमा कोषको हित विपरित हुने भन्ने कुरा समितिलाई लागेमा समितिले कार्यकारी निर्देशकलाई पदीय काम कारोवार गर्नबाट रोक लगाउनु पर्नेछ ।
(६) कार्यकारी निर्देशकले जानी जानी कोषलाई हानी नोक्सानी पुऱ्याएको कुरा प्रमाणित भएमा निजबाट त्यस्तो हानी नोक्सानी प्रचलित कानून बमोजिम असूल उपर गरिने छ ।

१७. **कोषको लेखा:** (१) कोषको आय-व्ययको लेखा समितिले तोकिएबमोजिमको ढाँचामा राख्नु पर्नेछ | समितिले यसरी लेखाको ढाँचा तोक्दा दोहरो लेखा प्रणालीको आधारमा कोषको आय-व्ययको लेखा राख्नु पर्ने गरी तोक्नु पर्नेछ |
(२) उपनियम (१) बमोजिम राख्नु पर्ने कोषको आय-व्ययको लेखा अद्यावधिक गरी राख्नु कोषको कर्तव्य हुनेछ |
१८. **बैठक भत्ता:** समिति, लगानी प्रवर्द्धन समिति तथा ऐनको दफा १७ बमोजिम गठित उप-समितिका सदस्यहरूले बैठकमा भाग लिए बापत अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिई समितिले तोकिए बमोजिम बैठक भत्ता पाउनेछन् |
१९. **शपथ ग्रहण:** सदस्य, कार्यकारी निर्देशक तथा कोषको प्रत्येक कर्मचारीले आफ्नो पदीय दायित्व सम्हाल्नु अघि अनुसूचीमा उल्लेख भए बमोजिम शपथ ग्रहण गर्नु पर्नेछ |
२०. **निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्ने:** (१) ऐन, यस नियमावली र सो अन्तर्गत बनेका विनियमहरूका अधीनमा रही समितिले कोषको लगानी नीतिलाई व्यवस्थित गर्नको लागि आवश्यक निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ |
(२) उपनियम (१) बमोजिम समितिले बनाएको निर्देशिकाको पालना गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ |

अनुसूची
(नियम १९ संग सम्बन्धित)
शपथ ग्रहण फारामको नमूना

म ईश्वरको नाममा सत्य/निष्ठापूर्वक शपथ लिन्छु कि नगर विकास कोषको सदस्य/कार्यकारी निर्देशक/कर्मचारीको हैसियतले मलाई तोकिएको काम मेरो ज्ञान विवेकले जाने बुझेसम्म इमान, धर्म तथा कर्तव्य सम्झी कोष प्रति बफादार रही भय, पक्षपात वा द्वेष नराखी लोभ लालच मोलाहिजा नगरी अनुशासनमा रही नगर विकास कोष ऐन, २०५३, नगर विकास कोष नियमावली, २०५४ र सो अन्तर्गत बन्ने विनियमावलीहरूका अधीनमा रही आफ्नो कर्तव्यको पालन गर्नेछु | मलाई ज्ञान हुन आएको कुनै गोप्य कुरा अधिकृत व्यक्ति लाई बाहेक अरु कसैलाई म आफ्नो पदमा बहाल रहे वा नरहेको जुनसुकै अवस्थामा पनि प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले भन्ने वा संकेत गर्ने छैन |

शपथ ग्रहण गर्नेको:

नाम:

दस्तखत:

पद:

मिति:

शपथ ग्रहण गरेको प्रमाणित गर्ने अधिकारीको:

नाम:

दस्तखत:

पद:

मिति: